

Raadsinformatiebrief

Aan de leden van de gemeenteraad
Portefeuillehouder(s) wethouder A.C.M. Fens
Zaaknummer 1939920
Datum 30 juni 2026
Onderwerp Meicirculaire gemeentefonds 2026

Inleiding

De uitkering uit het gemeentefonds is met een omvang van ruim € 84 miljoen veruit de grootste inkomstenbron van onze gemeente. De Rijksoverheid informeert gemeenten via circulaire in mei, september en december over de omvang en de verdeling van het gemeentefonds.

De raming van de uitkering gemeentefonds wordt in de begroting 2027-2030 – volgens een bestendige richtlijn – gebaseerd op de meicirculaire waarmee we voldoen aan de begrotingsrichtlijnen van de provincie als financieel toezichthouder. Op 8 juni 2026 is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de [meicirculaire gemeentefonds 2026](#) gepubliceerd. De meicirculaire 2026 informeert de gemeenten over de omvang en de verdeling van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen en de decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds voor de jaren 2026 en verder.

Zoals tijdens de commissievergadering van 18 juni 2026 is toegezegd wordt u in deze informatiebrief geïnformeerd over het resultaat van de meicirculaire. Dit zowel voor het lopende begrotingsjaar 2026 als voor de ramingen zoals die in de kadernota 2027-2030 zijn opgenomen. Dit zodat u de informatie uit deze raadsinformatiebrief kunt betrekken bij de behandeling van de kadernota 2027-2030 (raadsvergadering 9 juli 2026). De financiële effecten van de meicirculaire voor wat betreft 2026 worden verwerkt in de 2^e bestuursrapportage 2026. Voor wat betreft de jaren 2027 en verder zullen de effecten worden verwerkt in de begroting 2027-2030.

Inhoud

1. Uitkomsten meicirculaire gemeentefonds 2026

De raming meicirculaire 2026 geeft - ten opzichte van de raming die in de kadernota 2027-2030 is opgenomen - het volgende beeld.

Uitkering gemeentefonds (Bedragen x € 1.000, -/- is nadelig)	2026	2027	2028	2029	2030
Meicirculaire 2026	84.145	87.333	83.761	83.431	85.388
Kadernota 2027-2030	83.304	84.097	82.492	84.056	85.819
Verschillen	842	3.236	1.269	-624	-432
Oormerking/ stelposten	-423	-1.995	-219	1.615	1.663
Netto-effect op begrotingsresultaat	419	1.241	1.050	991	1.231
Relatieve afwijking	0,5%	1,5%	1,3%	1,2%	1,4%

Tabel 1 Financiële effecten meicirculaire t.o.v. kadernota 2027-2030

Hieronder wordt op hoofdlijnen ingegaan op de netto-effecten die de doorrekening van de meicirculaire heeft op de verwachte begrotingsresultaten.

Onderwerp (Bedragen x € 1.000, -/- is nadelig)	2026	2027	2028	2029	2030
Bijstelling accres	358	524	377	212	265
Ontwikkeling uitkeringsbasis (landelijk en lokaal)	490	741	755	893	1.131
Btw-compensatiefonds	-418	-217	-217	-217	-217
Overig	-11	193	135	103	52
Netto-effect op begrotingsresultaat	419	1.241	1.050	991	1.231

Tabel 2 Specificatie netto-effecten op begrotingsresultaat

1.1 Bijstelling accres

De omvang van het gemeentefonds dient mee te bewegen met verwachte volume- en prijsontwikkelingen. Dit vanuit de gedachte dat gemeenten gecompenseerd moeten worden voor een toenemend aantal inwoners, woningen, wegen etc. (volumeontwikkelingen) en hogere prijzen (prijsontwikkelingen). De jaarlijkse toe- of afname van het gemeentefonds wordt het accres genoemd. Wanneer het totale gemeentefonds als een spreekwoordelijke taart wordt gezien, gaat het hierbij in feite om de vraag hoe groot de over gemeenten te verdelen taart moet zijn.

Het gemeentefonds wordt geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). De prijsontwikkeling wordt gebaseerd op de prijs bbp van het lopende jaar. De volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8 jaars (historisch) gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp.

Het accres is door het Rijk geactualiseerd op basis van de recentste cijfers van het Centraal Planbureau (maart 2026). De inflatie voor 2026 valt naar verwachting iets hoger uit dan in de miljoenennota in september werd voorzien. Dat leidt tot een hogere inflatievergoeding voor gemeenten. Dit vanuit de gedachte dat gemeenten ook geconfronteerd zullen gaan worden met hogere lasten. Aandachtspunt hierbij is dat de meicirculaire uitgaat van de CPB-prognoses van 13 maart. Door de recente conflicten in het Midden-Oosten bestaat echter een reëel risico dat de inflatie hoger uitvalt dan in deze prognoses is aangenomen. Dit vraagstuk maakt onderdeel uit van de landelijke discussie waarbij het de vraag is in hoeverre gemeenten voldoende gecompenseerd worden om de stijgende kosten door inflatie, vergrijzing en bevolkingsgroei op te vangen.

1.2 Ontwikkeling uitkeringsbasis (landelijk en lokaal)

Waar het bij het accres gaat om de benodigde omvang van het gemeentefonds ('hoe groot moet de spreekwoordelijke taart zijn?'), gaat het bij de ontwikkeling van de uitkeringsbasis om de vraag hoe deze wordt verdeeld over gemeenten.

Het gemeentefonds wordt op basis van tientallen maatstaven over gemeenten verdeeld. Voorbeelden hiervan zijn het aantal inwoners, woonruimten, jongeren, huishoudens met een laag inkomen etc. Bij elke circulaire worden de aantallen van de verdeelmaatstaven geactualiseerd. Niet alleen in de gemeente Moerdijk voor de eigen aantallen, maar ook bij het ministerie van BZK voor de landelijke aantallen. Dit zorgt altijd voor een effect op de hoogte van de algemene uitkering die wij als gemeente ontvangen. Nu in de meicirculaire leidt dit tot een hogere algemene uitkering voor onze gemeente. Hoewel dit absoluut gezien tot forse bijstellingen leidt, zijn deze bijstellingen (rekening houdend met de totale omvang van het gemeentefonds) met ca. 1% relatief beperkt.

1.3 Btw-compensatiefonds

Gemeenten kunnen (een groot deel van) de btw die ze moeten betalen declareren bij het Rijk (het zogenoemde Btw-compensatiefonds). Dit fonds kent echter een plafond. Als de gezamenlijke btw-declaraties van gemeenten onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname.

Bij het opmaken van de definitieve afrekening 2025 blijkt de (landelijke) ruimte onder het plafond lager dan was ingeschat. Eerder was de verwachting dat gemeenten in 2025 € 428 miljoen minder zouden declareren dan er beschikbaar was. Nu blijkt dit uit te zijn gekomen op € 215 miljoen. Dit leidt tot een nadeel van € 213 miljoen. Voor de gemeente Moerdijk komt dit in 2026 neer op een nadeel van € 418.000.

Gemeenten mogen in hun meerjarenbegroting voor de komende jaren uitgaan van 100% van de meest recente afrekening over 2025. Doordat de afrekening over 2025 lager uitvalt dan eerder ingeschat, dient ook de meerjarige inschatting neerwaarts te worden bijgesteld. Voor de gemeente Moerdijk betekent dit vanaf 2026 een nadeel van € 217.000.

1.4 Overig

Tot slot leveren een aantal relatief kleinere mutaties een – per saldo – voordelig effect op de algemene uitkering.

2. Oormerking/ stelposten

Voor een deel van de wijzigingen die nu door het Rijk in de meicirculaire zijn verwerkt stellen we voor stelposten aan te houden. Voor deze wijzigingen geldt namelijk dat deze naar verwachting budgettair neutraal zullen verlopen voor de gemeente.

De grootste voorbeelden hiervan zijn:

Middelen klimaat- en milieubeleid

Het Rijk heeft in 2027 middelen beschikbaar gesteld t.b.v. klimaat- en milieubeleid. Dit komt voort uit het regeerakkoord waarin is afgesproken dat gemeenten tot 2040 extra middelen ontvangen voor de capaciteitsinzet voor het klimaat- en milieubeleid. Voor de gemeente Moerdijk gaat het in 2027 om € 1,4 miljoen, wat in lijn ligt met het bedrag wat in 2026 door het Rijk beschikbaar is gesteld.

Uitstel invoering vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo-voorzieningen

Het Rijk heeft de invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen (opnieuw) uitgesteld tot 1 januari 2028. Dit is voor gemeenten budgettair neutraal. De hogere uitkering uit het gemeentefonds in 2027 compenseert het wegvallen van de verwachte inkomsten uit eigen bijdragen.

Korting op huishoudelijke hulp

In het regeerakkoord heeft het kabinet aangekondigd dat huishoudelijke hulp vanaf 1 januari 2029 niet langer als maatwerkvoorziening onder de Wmo valt. Inwoners die deze hulp zelf kunnen betalen, zullen dit voortaan zelf moeten doen. Voor mensen die niet in staat zijn om de hulp zelf te regelen of te bekostigen, blijft een gemeentelijk vangnet bestaan. Vanuit de verwachting dat gemeenten hierdoor jaarlijks minder uitgaven hebben, heeft het Rijk een uitname uit het gemeentefonds gedaan vanaf 2029.

Ter aanvullende informatie is de brief 'Aanvulling begrotingscirculaire 2027' bijgevoegd die onlangs door de provincie naar de gemeenteraden is gestuurd.

Hierin geeft de provincie aan hoe zij naar diverse onderwerpen uit de meicirculaire 2026 en het [door de VNG uitgebrachte begrotingsadvies 2027-2030](#) kijken. Met deze standpunten is rekening gehouden in de doorrekening van de meicirculaire zoals die in deze raadsinformatiebrief is geschetst.

3. Wat betekent dit voor de begroting 2027-2030?

De raming van de uitkering gemeentefonds wordt in de begroting 2027-2030 – volgens een bestendige richtlijn – gebaseerd op de meicirculaire waarmee we voldoen aan de begrotingsrichtlijnen van de provincie als financieel toezichthouder. Doordat de meicirculaire 2026 recent is uitgekomen, kon in de cijfers van de kadernota 2027-2030 nog geen rekening worden gehouden met de effecten hiervan. In het raadsvoorstel van de Kadernota 2027-2030 is onderstaande tabel opgenomen met de verwachte begrotingsresultaten:

(bedragen x € 1.000) (-/- = nadeel)	2027	2028	2029	2030
Totaal begrotingsresultaat (kadernota + bestuursakkoord)	-4.828	-5.562	-2.613	-2.044
Waarvan incidenteel	-1.425	-651	-47	783
Waarvan structureel	-3.402	-4.911	-2.566	-2.828

Wanneer we de effecten van de meicirculaire 2026 hierin verwerken, levert dit onderstaand beeld op:

(bedragen x € 1.000) (-/- = nadeel)	2027	2028	2029	2030
Totaal begrotingsresultaat (incl. meicirculaire 2026)	-3.587	-4.512	-1.622	-813
Waarvan incidenteel	-1.425	-651	-47	783
Waarvan structureel	-2.161	-3.861	-1.575	-1.597

De positieve effecten van de meicirculaire leiden tot een verbetering van het structurele begrotingsresultaat. Op basis van de kadernota 2027-2030 en de financiële doorrekening van het bestuursakkoord werd uitgegaan van een structureel tekort van € 3,4 miljoen in 2027. Na verwerking van de effecten van de meicirculaire komt dit tekort op basis van de huidige inzichten uit op € 2,2 miljoen. Dit betreft het meest actuele financiële beeld op basis van de nu beschikbare gegevens. In de komende periode wordt de begroting 2027-2030 verder uitgewerkt, wat logischerwijs nog kan leiden tot bijstellingen in zowel positieve als negatieve zin. Met de vaststelling van de kadernota op 9 juli 2026 stelt de gemeenteraad de kaders vast voor de verdere uitwerking van de begroting. Binnen deze kaders wordt de begroting in de komende periode verder uitgewerkt. Conform het in het raadsvoorstel geschetste vervoltraject wordt daarbij toegewerkt naar een structureel sluitende begroting in 2027.

Bijlage

Brief 'Aanvulling begrotingscirculaire 2027'

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Moerdijk,



S. Elseman
Gemeentesecretaris



A.J. Moerkerke
Burgemeester